

ΕΘΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΝ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
Παιδαγωγικό Τμήμα
Δημοτικής Εκπαίδευσης

Πανεπιστήμιο Κύπρου
Τμήμα Ψυχολογίας

ΚΟΙΝΟ ΔΙΑΚΡΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΣΧΟΛΙΚΗ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΗ»
("SCHOOL COUNSELING AND GUIDANCE")

Ευπαθείς κοινωνικές ομάδες, κοινωνικός
αποκλεισμός και διά βίου μάθηση

ΚΩΝ/ΝΑ ΤΣΩΛΗ, Επίκ. Καθηγήτρια ΠΤΔΕ-ΕΚΠΑ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΔΙΑ
ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΓΙΑ ΑΤΟΜΑ ΚΑΙ ΟΜΑΔΕΣ
ΣΕ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΕΥΑΛΩΤΗ ΘΕΣΗ ΣΤΗΝ
ΕΛΛΑΔΑ: Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΩΝ ΣΔΕ

ΣΤΑΘΜΟΙ ΣΤΗΝ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ ΤΩΝ Σ.Δ.Ε. ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

- Λευκή Βίβλος (1995)

Διατυπώνονται οι ακόλουθοι 5 βασικοί στόχοι:

- να ενθαρρυνθεί ο ευρωπαίος πολίτης στην κατάκτηση νέων γνώσεων,
- το σχολείο να πλησιάσει περισσότερο τον κόσμο των επιχειρήσεων,
- να καταπολεμηθεί ο κοινωνικός αποκλεισμός,
- ο ευρωπαίος πολίτης να χρησιμοποιεί με επάρκεια τρεις γλώσσες και
- η επένδυση στην εκπαίδευση να θεωρείται ισοδύναμη με τις άλλες οικονομικές επενδύσεις.

ΣΤΑΘΜΟΙ ΣΤΗΝ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ ΤΩΝ Σ.Δ.Ε. ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

- Συνθήκη της Λισαβόνας (2000)
- Όσον αφορά τους ειδικότερους εκπαιδευτικούς στόχους που ετέθησαν από το Συμβούλιο αυτοί μπορούν να κατηγοριοποιηθούν στους εξής άξονες εκ των οποίων ο δεύτερος στη σειρά αφορά τα Σ.Δ.Ε.:
- ο αριθμός ατόμων ηλικίας 18 έως 24 ετών, τα οποία έχουν ολοκληρώσει μόνο τον κατώτερο κύκλο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και δεν συνεχίζουν την εκπαίδευση και κατάρτισή τους, πρέπει να υποδιπλασιαστεί μέχρι το 2010,

ΣΤΑΘΜΟΙ ΣΤΗΝ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ ΤΩΝ Σ.Δ.Ε. ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

- Στρατηγική «Ευρώπη 2020»

Τίθενται τέσσερις στρατηγικοί στόχοι:

1. Να γίνει πραγματικότητα η διά βίου μάθηση και κινητικότητα.
2. Να αναβαθμιστεί η ποιότητα και η αποτελεσματικότητα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης.
3. Να προωθηθεί η ισότητα, η κοινωνική συνοχή και η ενεργός συμμετοχή στα κοινά.
4. Να εξασφαλιστεί η ενίσχυση της δημιουργικότητας και της καινοτομίας, συμπεριλαμβανομένης της επιχειρηματικότητας, σε όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης.

ΣΤΑΘΜΟΙ ΣΤΗΝ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ ΤΩΝ Σ.Δ.Ε.

ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

- Στρατηγική «Ευρώπη 2020»

Δείκτες και ευρωπαϊκά κριτήρια αναφοράς (benchmarks):

- Συμμετοχή ενηλίκων στη Δια Βίου Μάθηση στο 15% μέχρι το 2020.
- Μείωση των 15χρονων που υστερούν σε βασικούς τομείς (κατανόηση γραπτού λόγου-μαθηματικά-επιστήμες) σε ποσοστό κάτω του 15% μέχρι το 2020.
- Επιτυχής ολοκλήρωση τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (30-34 ετών) σε ποσοστό τουλάχιστον 40% μέχρι το 2020.
- Πρόωρη εγκατάλειψη της εκπαίδευσης (18-24 ετών απόφοιτοι κατώτερης δευτεροβάθμιας και εκτός συμμετοχής σε οποιαδήποτε πλατφόρμα εκπαίδευσης ή κατάρτισης) σε ποσοστό χαμηλότερο του 10%.
- Τουλάχιστον το 95% των παιδιών ηλικίας μεταξύ των 4 ετών και της ηλικίας έναρξης της υποχρεωτικής πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης θα πρέπει να συμμετέχουν στην προσχολική εκπαίδευση.

ΣΤΟΧΟΙ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

1 ΠΑΙΔΕΙΑ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑ	2 ΠΑΙΔΕΙΑ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑ	3 ΚΑΛΗ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ	4 ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	5 ΙΣΕΡΕΙΑ ΤΟΝ ΓΥΝΑΙΚΑ	6 ΚΑΘΑΡΟ ΝΕΡΟ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ
7 ΑΣΦΑΛΗΣ ΚΑΙ ΚΑΘΑΡΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ	8 ΔΙΔΡΟΜΕΡΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	9 ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ, ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΕΣ	10 ΑΙΣΙΟΔΕΚΤΕΣ ΑΝΕΡΓΕΙΕΣ	11 ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΠΟΛΕΙΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ	12 ΠΡΟΤΥΠΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗ
13 ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΚΛΙΜΑ	14 ΩΚΕΑΝΟΙ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΑ	15 ΖΩΗ ΣΤΗ ΓΥΝΑ	16 ΕΡΕΥΝΑ, ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΚΑΙ ΣΤΡΟΦΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ	17 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ	ΣΤΟΧΟΙ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Στοιχεία και αριθμοί

- Η φοίτηση στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση στις αναπτυσσόμενες χώρες άγγιξε το 91%, ωστόσο, 57 εκατομμύρια παιδιά εξακολουθούν να μην φοιτούν σε σχολεία.
- Περισσότερα από τα μισά παιδιά που δεν φοιτούν σε σχολεία ζουν στην Υποσαχάρια Αφρική.
- Εκτιμάται ότι το 50% των παιδιών που δεν φοιτούν στη πρωτοβάθμια εκπαίδευση ζουν σε περιοχές που πλήττονται από συγκρούσεις.
- 103 εκατομμύρια νέοι παγκοσμίως παρουσιάζουν βασικές ελλείψεις γραμματισμού με το 60% των νέων να είναι γυναίκες.

4 ΠΟΙΟΤΙΚΗ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Στόχοι

- 4.1 Έως το 2030, διασφάλιση ότι όλα τα κορίτσια και αγόρια θα ολοκληρώνουν μία ελεύθερη, ισότιμη και ποιοτική πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση που οδηγεί σε αντίστοιχα και τελεσφόρα μαθησιακά αποτελέσματα.
- 4.2 Έως το 2030, διασφάλιση ότι όλα τα κορίτσια και αγόρια θα έχουν πρόσβαση σε ποιοτική προσχολική ανάπτυξη, φροντίδα και εκπαίδευση, έτσι ώστε να είναι έτοιμα για την πρωτοβάθμια εκπαίδευση.
- 4.3 Έως το 2030, διασφάλιση της ισότιμης πρόσβασης για όλες τις γυναίκες και τους άνδρες σε προσιτή και ποιοτική τεχνική, επαγγελματική και τριτοβάθμια εκπαίδευση, συμπεριλαμβανομένων και των πανεπιστημίων.
- 4.4 Έως το 2030, ουσιαστική αύξηση του αριθμού των νέων και των ενηλίκων οι οποίοι έχουν τις κατάλληλες δεξιότητες, συμπεριλαμβανομένων των τεχνικών και επαγγελματικών δεξιοτήτων, για απασχόληση, αξιοπρεπή εργασία και επιχειρηματικότητα.

Στόχοι

- 4.5 Έως το 2030, εξάλειψη των διακρίσεων με βάση το φύλο στην εκπαίδευση και διασφάλιση της ισότιμης πρόσβασης, σε όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης και της επαγγελματικής κατάρτισης, για τους ευάλωτους, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με αναπηρίες, των αυτόχθονων πληθυσμών και των παιδιών που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση.
- 4.6 Έως το 2030, διασφάλιση ότι η νεολαία στο σύνολό της καθώς και ένα σημαντικό ποσοστό ενηλίκων, τόσο ανδρών όσο και γυναικών, θα πετύχουν τον γραμματισμό και τον αριθμητισμό.
- 4.7 Έως το 2030, διασφάλιση ότι όλοι οι εκπαιδευόμενοι θα αποκτήσουν τη γνώση και θα καλλιεργήσουν τις δεξιότητες που χρειάζονται για να προάγουν τη βιώσιμη ανάπτυξη, μέσω, μεταξύ άλλων, της εκπαίδευσης για τη βιώσιμη ανάπτυξη και τον βιώσιμο τρόπο ζωής, τα ανθρώπινα δικαιώματα, την ισότητα των φύλων, της προαγωγής της κουλτούρας της ειρήνης και της μη-βίας, της ταυτότητας του παγκόσμιου πολίτη, καθώς και μέσω της αναγνώρισης της πολιτιστικής ποικιλομορφίας και της συμβολής του πολιτισμού στη βιώσιμη ανάπτυξη.

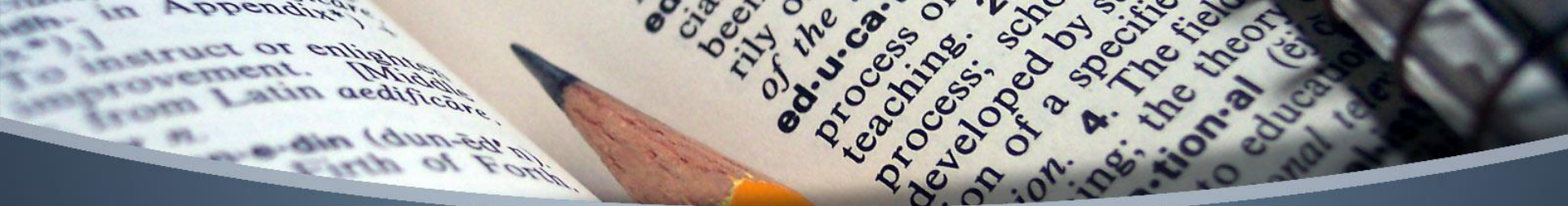
οι βασικές δεξιότητες του 21^{ου} αιώνα

1. επικοινωνία στη μητρική γλώσσα
2. επικοινωνία σε ξένες γλώσσες
3. μαθηματική ικανότητα και βασικές ικανότητες στην επιστήμη και την τεχνολογία
4. ψηφιακή ικανότητα
5. μεταγνωστικές ικανότητες (μαθαίνω πώς να μαθαίνω)
6. κοινωνικές ικανότητες και ικανότητες που σχετίζονται με την ιδιότητα του πολίτη
7. πρωτοβουλία και επιχειρηματικότητα
8. πολιτισμική συνείδηση και έκφραση

Άρθρο 5 του ν. 2525/1997

- Η υλοποίηση των ΣΔΕ γίνεται ύστερα από εισήγηση του Ινστιτούτου Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων (ΙΔΕΚΕ) και σε αυτά εφαρμόζονται ειδικά προγράμματα ταχύρρυθμης δημοτικής και γυμνασιακής εκπαίδευσης σε νέους που έχουν υπερβεί το 18ο έτος της ηλικίας τους και δεν έχουν συμπληρώσει την υποχρεωτική εννιάχρονη εκπαίδευση, διδάσκουν εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και στους αποφοίτους χορηγείται απολυτήριο τίτλος ισότιμος προς το απολυτήριο του Γυμνασίου.
- Ο τίτλος αυτός επιτρέπει έπειτα την εγγραφή στο Ενιαίο Λύκειο, στα Τεχνικά Επαγγελματικά Εκπαιδευτήρια (ΤΕΕ) και στα μεταγυμνασιακά ΙΕΚ, καθώς και την παρακολούθηση ορισμένων προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης.

Το πρώτο ΣΔΕ λειτούργησε σε πειραματικό στάδιο στην Αθήνα (Δήμος Περιστερίου) το ακαδημαϊκό έτος 2000-2001, υπό την αρμοδιότητα της Γενικής Γραμματείας Λαϊκής Επιμόρφωσης (ΓΓΛΕ), η οποία υπαγόταν στο Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (ΥΠΕΠΘ).

ΣΚΟΠΟΣ ΤΩΝ ΣΔΕ

- Τα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας (ΣΔΕ) είναι δομές εκπαίδευσης που απευθύνονται σε ενήλικες και παρέχουν απολυτήριο ισότιμο με αυτό του Γυμνασίου. Με τη φοίτηση στα ΣΔΕ, άτομα άνω των 18 ετών που δεν έχουν ολοκληρώσει την υποχρεωτική εννιάχρονη εκπαίδευση, μπορούν να αποκτήσουν απολυτήριο Γυμνασίου. Τα σχολεία έχουν βασικό στόχο την προώθηση της απασχόλησης και την κοινωνική προσαρμογή των νέων και των ανειδίκευτων ατόμων.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΩΝ ΣΔΕ

- Το πρόγραμμα όλων των Σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας στηρίζεται σε τρεις βασικές αρχές:

1. ευέλικτα εκπαιδευτικά υλικά

2. προσέγγιση των αναγκών των εκπαιδευομένων συνολικά

3. πολυεπίδηξιο εκπαιδευτικό και επιστημονικό δυναμικό

ΟΜΟΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΤΩΝ ΣΔΕ ΜΕ ΤΑ ΓΥΜΝΑΣΙΑ

ΣΔΕ

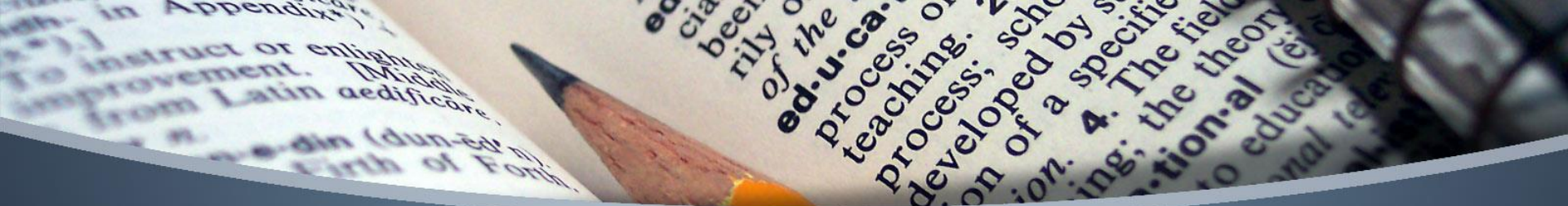
- Ενήλικες
- Το πρόγραμμα σπουδών των Σ.Δ.Ε. χρησιμοποιεί τη μεθοδολογία της έρευνας-δράσης και είναι ανοιχτό.
- Η αξιολόγηση της επίδοσης γίνεται με περιγραφικά/ποιοτικά χαρακτηριστικά
- Η φοίτηση στο Σ.Δ.Ε. διαρκεί 2 χρόνια

ΓΥΜΝΑΣΙΑ

- Ανήλικες
- Το πρόγραμμα σπουδών είναι συγκεκριμένο.
- Η φοίτηση διαρκεί 3 χρόνια

Άλλες δομές ΣΔΕ

Ο θεσμός των Σ.Δ.Ε., ο οποίος μεταξύ άλλων αποσκοπεί στην καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού, προτείνεται συχνά ως μέτρο πρόληψης της σχολικής διαρροής.

Ας ΤΟ ΣΥΖΗΤΗΣΟΥΜΕ...

Το μοντέλο των 3 πυλώνων

Πρόληψη

Παρέμβαση

Αντιστάθμιση

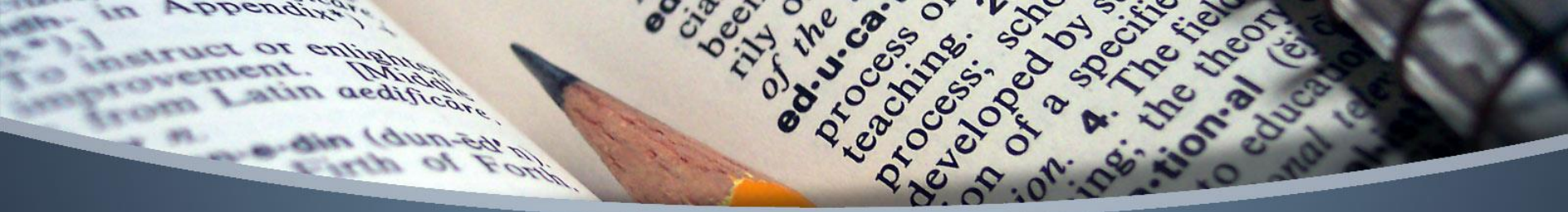
ΣΧΟΛΙΚΗ ΔΙΑΡΡΟΗ

- Σε κάθε περίπτωση, η διαρροή είναι βασική ένδειξη ότι ένας νέος δεν πέτυχε στο σχολείο και κινδυνεύει να μην πετύχει στην ενήλικη ζωή, γι' αυτό πρέπει να δοθεί έμφαση στην πρώιμη διάγνωση, στην πρόληψη, στην αντιμετώπιση και στην αντιστάθμισή της. Η πρόληψη μπορεί να επιτευχθεί με την αναβάθμιση της ποιότητας της εκπαίδευσης ήδη από την προσχολική ηλικία και την προώθηση ισότιμης πρόσβασης.
- Η αντιστάθμιση αναφέρεται σε νέες ευκαιρίες επανένταξης στο σύστημα εκπαίδευσης και κατάρτισης για τους διαρρέοντες νέους.

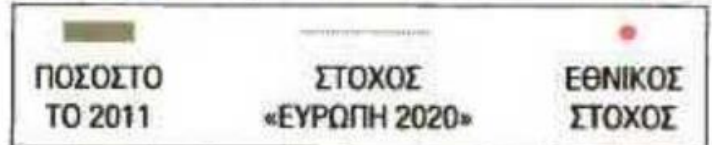

ΣΧΟΛΙΚΗ ΔΙΑΡΡΟΗ

- Ως πρόωρη σχολική εγκατάλειψη ή σχολική διαρροή, ορίζεται «το σύνολο των νέων μεταξύ 18 και 24 ετών, οι οποίοι έχουν ολοκληρώσει τον κατώτερο κύκλο Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και δεν παρακολουθούν άλλο πρόγραμμα εκπαίδευσης ή κατάρτισης».

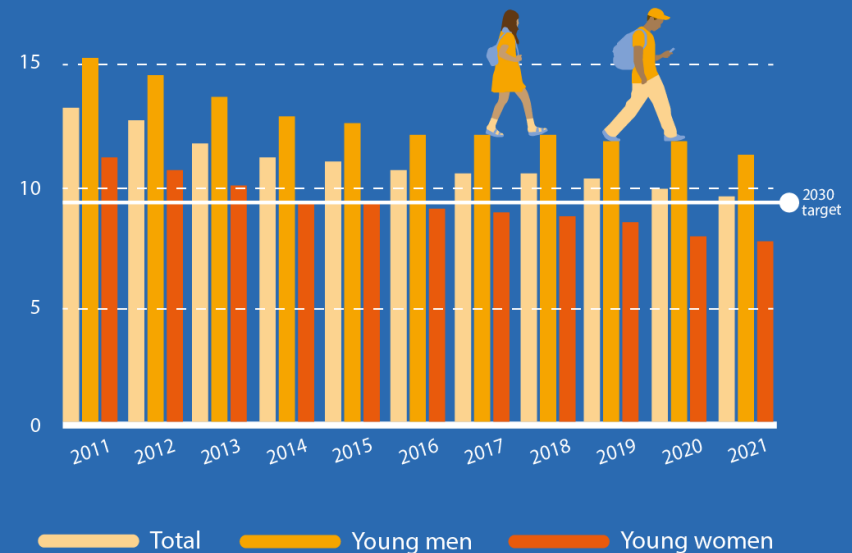
Ποσοστό πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου για το 2011

- Τα κράτη μέλη της ΕΕ έχουν θέσει ως στόχο να μειώσουν τα ποσοστά των ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο σε λιγότερο από 9% σε επίπεδο ΕΕ έως το 2030.

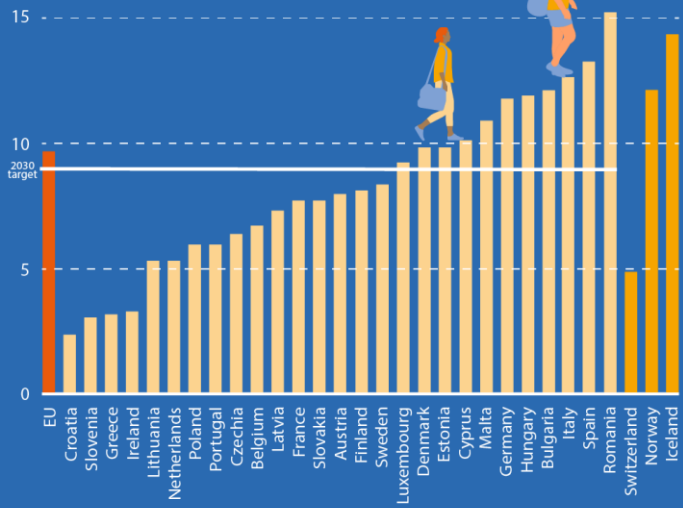
Early leavers from education and training in the EU

(% of population aged 18-24)

Early leavers from education and training, 2021

(% of population aged 18-24)

ec.europa.eu/eurostat

- Το 2021, τα κράτη μέλη που ανέφεραν τα χαμηλότερα ποσοστά ατόμων που εγκατέλειψαν πρόωρα την εκπαίδευση είναι η Κροατία (2%), η **Σλοβενία**, η **Ελλάδα** και η **Ιρλανδία** (3%) και η Λιθουανία και η Ολλανδία (5%).
- Αντίθετα, τα υψηλότερα ποσοστά καταγράφηκαν στη Ρουμανία (15%), στην Ισπανία και στην Ιταλία (και οι δύο 13%) και τη Βουλγαρία, την Ουγγαρία και τη Γερμανία (12%). Δεκαέξι κράτη μέλη έχουν ήδη επιτύχει τον στόχο σε επίπεδο ΕΕ για το 2030 για αυτόν τον δείκτη: Βέλγιο, Τσεχία, Ιρλανδία, Ελλάδα, Γαλλία, Κροατία, Λετονία, Λιθουανία, Κάτω Χώρες, Αυστρία, Πολωνία, Πορτογαλία, Σλοβενία, Σλοβακία, Φινλανδία και Σουηδία.

ΑΙΤΙΑ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΡΡΟΗΣ

- κοινωνικοί/οικογενειακοί λόγοι
- σχολικοί λόγοι
- υποκειμενικοί/ατομικοί λόγοι

Άλλοι παράγοντες (π.χ. η φτώχεια, η παιδική εργασία, καθώς και προσωπικά, κοινωνικά και εκπαιδευτικά ζητήματα συγκεκριμένων ευπαθών ομάδων)

ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΡΡΟΗΣ

Προσωπικό επίπεδο

Κοινωνικό επίπεδο

Οικονομικό επίπεδο

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

- **Γραμματισμός** είναι η ικανότητα να ελέγχουμε τη ζωή και το περιβάλλον μας και η ενασχόλησή μας με τα προβλήματά μας με τρόπο ορθολογικό, δια του λόγου.
- Ο γραμματισμός προϋποθέτει την ικανότητα χειρισμού του έντυπου λόγου στην κοινωνία μας, για την εξυπηρέτηση των καθημερινών μας αναγκών.
- Υιοθετείται η αντίληψη των πολυγραμματισμών (multiliteracies), δηλαδή, της αντίληψης ότι ο σημερινός εγγράμματος πολίτης είναι εγγράμματος σε αντικείμενα /επιστημονικούς χώρους πέραν της γραφής, ανάγνωσης και των απλών αριθμητικών υπολογισμών.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

- Ο βασικός πυρήνας του προγράμματος σπουδών συγκροτείται από:
  - α. Τον Γλωσσικό Γραμματισμό
  - β. Τον Μαθηματικό ή Αριθμητικό Γραμματισμό
  - γ. Τον Πληροφορικό Γραμματισμό
  - δ. Τον Περιβαλλοντικό Γραμματισμό
  - ε. Τον Επιστημονικό Γραμματισμό
  - στ. Τον Ιστορικό Γραμματισμό
  - ζ. Γραμματισμός στην Κοινωνική Επικοινωνία
  - Η. Κοινωνικός Γραμματισμός
  - θ. Την Πολιτισμική-Αισθητική Αγωγή

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

- Ο βασικός πυρήνας του προγράμματος σπουδών συγκροτείται από:
  - α. Τον Γλωσσικό Γραμματισμό
  - β. Τον Μαθηματικό ή Αριθμητικό Γραμματισμό
  - γ. Τον Πληροφορικό Γραμματισμό
  - δ. Τον Περιβαλλοντικό Γραμματισμό
  - ε. Τον Επιστημονικό Γραμματισμό
  - στ. Τον Ιστορικό Γραμματισμό
  - ζ. Γραμματισμός στην Κοινωνική Επικοινωνία
  - Η. Κοινωνικός Γραμματισμός
  - θ. Την Πολιτισμική-Αισθητική Αγωγή

ΜΕΘΟΔΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΣΤΑ ΣΔΕ

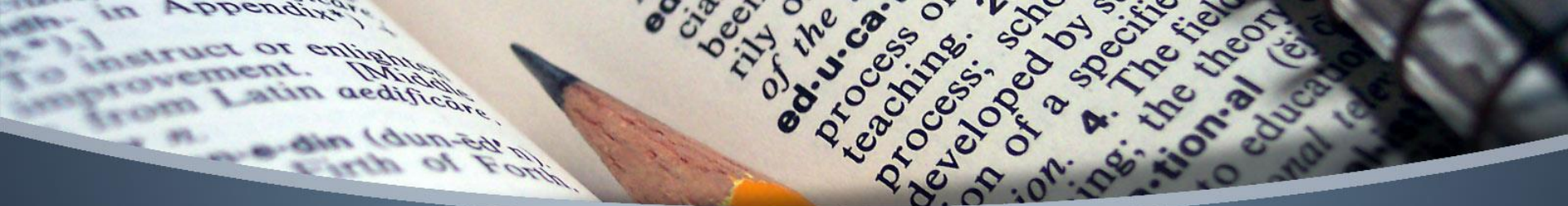
- Η διδακτική στα ΣΔΕ στοχεύει να μετατρέψει τα σχολεία από τόπο μετάδοσης της γνώσης σε τόπο παραγωγής της γνώσης.
- Εν γένει προωθείται η βιωματική και η ομαδοσυνεργατική μάθηση, οι διαθεματικές προσεγγίσεις και ο διάλογος.
- Μέσα από τη χρήση της μεθόδου, εξασφαλίζεται η δράση και η ενεργητική συμμετοχή των εκπαιδευομένων στη μάθηση που συντελείται.

1: ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΓΛΩΣΣΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ

- Παρακάτω παρατίθεται ένα παράδειγμα δραστηριότητας παραγωγής λόγου, στην οποία παράγεται προφορικός και γραπτός λόγος σε πραγματικές συνθήκες επικοινωνίας, εμπλουτίζουν οι εκπαιδευόμενοι το λεξιλόγιό τους, έρχονται σε επαφή με διάφορες μορφές λόγου και αποκτούν το γλωσσικό γραμματισμό, με τον οποίο επενδύονται κοινωνικές πρακτικές που σχετίζονται με το σταυρόλεξο, δηλ. πώς λύνεται ένα σταυρόλεξο, πώς κατασκευάζεται ένα σταυρόλεξο, ποιες ιδιαίτερες υφολογικές τεχνικές χρησιμοποιούνται συνήθως, πού ανατρέχει κανείς για βοήθεια (λεξικά ευθέα και αντίστροφα, αντιλεξικά, εγκυκλοπαίδειες κτλ.).

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟΥ

1. α. Προτείνεται να διεξαγάγουν ένα διαγωνισμό...σταυρόλεξου μεταξύ των ομάδων των εκπαιδευομένων.
- β. Χωρίζονται οι εκπαιδευόμενοι σε ομάδες.
- γ. Δίνεται σε κάθε ομάδα, μετά από κλήρωση, από ένα –διαφορετικό– σταυρόλεξο μέτριας δυσκολίας, τα οποία επέλεξε ο εκπαιδευτής από διάφορα περιοδικά.
- δ. Οι εκπαιδευόμενοι προσπαθούν να λύσουν –και με τη βοήθεια του εκπαιδευτή, ο οποίος γνωρίζει τις απαντήσεις– το σταυρόλεξο.
- ε. Η ομάδα που θα τελειώσει πρώτη επιβραβεύεται.

2. α. Προτείνεται η διενέργεια διαγωνισμού κατασκευής σταυρόλεξων, τα οποία θα σταλούν σε τάξεις άλλων ΣΔΕ ή άλλων γενικών σχολείων.
- β. Εξηγείται η λογική των σταυρόλεξων, δείχνονται ορισμένα σταυρόλεξα και εντοπίζονται οι συνηθισμένες ερωτήσεις.
- γ. Σχολιάζεται ιδιαίτερα το ύφος των ερωτήσεων, το οποίο είναι αινιγματικό, λιτό, επιγραμματικό και χρησιμοποιεί συχνά λογοπαίγνια.

δ. Χωρίζονται οι εκπαιδευόμενοι σε όσες ομάδες επιθυμούν, ανάλογα με τα ιδιαίτερα ενδιαφέροντά τους και τις γνώσεις τους, και επιχειρούν να συντάξουν από ένα σταυρόλεξο.

ε. Οι εκπαιδευόμενοι επιχειρούν να συντάξουν, με τη βοήθεια λεξικών και άλλων βοηθητικών βιβλίων, από ένα σταυρόλεξο.

στ. Η σύνταξη μπορεί, αν το επιθυμούν οι εκπαιδευόμενοι, να συνεχιστεί και εκτός σχολείου.

3. α. Παρουσιάζονται όλα τα σταυρόλεξα. β. Γίνεται επεξεργασία των ερωτήσεων–εντολών. γ. Επιβραβεύεται το πιο μεγάλο. δ. Μια ομάδα αναλαμβάνει να στείλει τα σταυρόλεξα σε κάποιο ή κάποια σχολεία που έχουν αποφασίσει οι εκπαιδευόμενοι.

2: ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΗΣ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ

- Ο ιστορικός γραμματισμός συνδέεται άμεσα με τα άλλα γνωστικά αντικείμενα των ΣΔΕ και σε αρκετές περιπτώσεις προσφέρει μία μέθοδο για την επίτευξη των στόχων τους.

Γλωσσικός γραμματισμός (literacy)

- ✓ Εξάσκηση στον προφορικό λόγο κατά τη διάρκεια της συνέντευξης και στο πρώτο στάδιο της εκπαιδευτικής διαδικασίας όπου οι εκπαιδευόμενοι θα αναζητήσουν τις πηγές τους.
- ✓ Εξάσκηση στο γραπτό λόγο κατά την απομαγνητοφώνηση της συνέντευξης, όπου οι εκπαιδευόμενοι θα πρέπει να βάλουν π.χ. τα σημεία της στίξης, ώστε να γίνουν κατανοητά τα μηνύματα του αφηγητή. Η άσκηση γίνεται επίσης και με το ημερολόγιο στο οποίο θα καταγράφουν την πορεία των δραστηριοτήτων τους.
- ✓ Στις γραπτές πηγές: να διακρίνουν το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται ένα κείμενο και τα νοήματα που προσδίδει το πλαίσιο αυτό στο κείμενο. Κριτική ανάγνωση των κειμένων (κριτική λόγου, ανάλυση λόγου). Μελέτη κειμενικών ειδών (μαρτυρίες, γράμματα, έγγραφα, εφημερίδες κ.ά.).

Αριθμητισμός (numeracy)

Μια ιστορική πρακτική για τα άρθρα των εφημερίδων είναι η εμβαδομέτρηση, να μετρούν δηλαδή πόσα τετραγωνικά εκατοστά περιλαμβάνει ένα θέμα, και να συμπεραίνουν τι προτεραιότητα δίνεται σε αυτό.

Τεχνολογικός γραμματισμός (information technology literacy & computer literacy)

Καταγραφή των απομαγνητοφωνημένων συνεντεύξεων στον ηλεκτρονικό υπολογιστή, χρήση βάσεων δεδομένων, άντληση πληροφοριών από το Διαδίκτυο, χρήση ιστοσελίδων και επικοινωνία με άλλα προγράμματα ιστορικού γραμματισμού από άλλα ΣΔΕ.

Γραμματισμός στα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας (Media Literacy)

Χρήση περιοδικών, εφημερίδων, φωτογραφικών άλμπουμ και οπτικοακουστικού υλικού ως ιστορικών πηγών.

Περιβαλλοντική Εκπαίδευση

Ο τόπος και το τοπίο του αστικού και αγροτικού χώρου, τα μνημεία, αλλά και οι ανθρώπινες σχέσεις που περιβάλλουν τους εκπαιδευομένους των ΣΔΕ αποτελούν τα ερεθίσματα, τα σημεία αφόρμησης, της εκπαιδευτικής διαδικασίας του ιστορικού γραμματισμού.

Ελεύθερος χρόνος

Το παρελθόν όλων των πεδίων δραστηριοτήτων του ελεύθερου χρόνου (αθλητισμός, μουσική, καφενεία, κινηματογράφος, θέατρο, ηλεκτρονικά παιχνίδια, εορταστικές εκδηλώσεις κτλ.) αποτελούν και αντικείμενα του ιστορικού γραμματισμού.

ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΩΝ ΣΔΕ

- Το προσωπικό των Σ.Δ.Ε. αποτελούν οι εκπαιδευτικοί, ο Διευθυντής, ο Υποδιευθυντής, ο Παιδαγωγικός Σύμβουλος, ο Σύμβουλος Ψυχολόγος, οι Σύμβουλος Σταδιοδρομίας και οι Διοικητικοί Υπάλληλοι.

Συμβουλευτικά όργανα των Σ.Δ.Ε.

- ο Παιδαγωγικός Σύμβουλος (μέλος της Επιτροπής Παρακολούθησης και Στήριξης του Εκπαιδευτικού Έργου των Σ.Δ.Ε),
- ο Σύμβουλος Σταδιοδρομίας και
- ο Σύμβουλος Ψυχολόγος.

Ο παιδαγωγικός Σύμβουλος

- Ο παιδαγωγικός Σύμβουλος έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:
- Παρακολουθεί και υποστηρίζει το εκπαιδευτικό έργο των Σχολείων.
- Υποβάλλει προτάσεις στον Διευθυντή και τον Σύλλογο Διδασκόντων για την παιδαγωγική και επιμορφωτική υποστήριξη των εκπαιδευτικών.

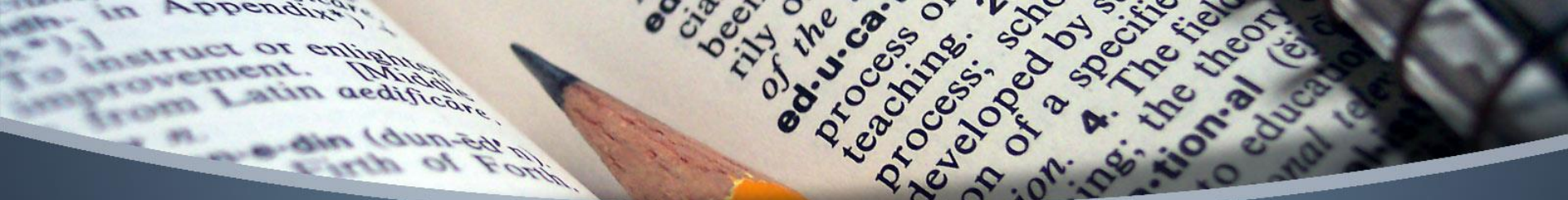

Ο Σύμβουλος Σταδιοδρομίας

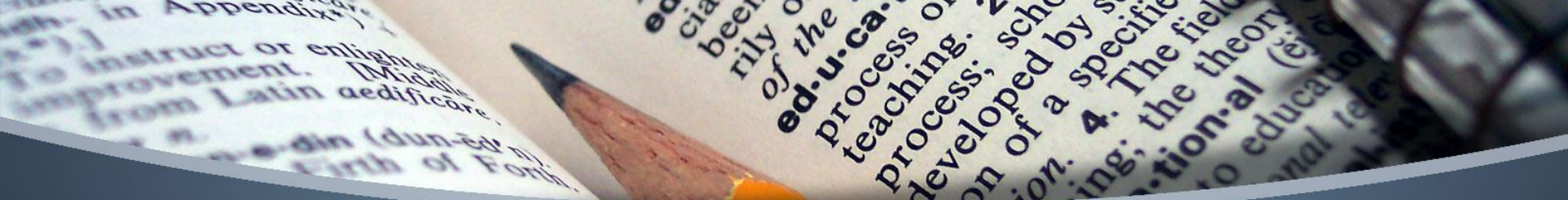
Ο Σύμβουλος Σταδιοδρομίας έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

- Συμμετέχει διδάσκοντας μια (1) ώρα εβδομαδιαίως σε κάθε τμήμα.
- Παρέχει ατομική και ομαδική Συμβουλευτική με στόχο τη διευκόλυνση και υποστήριξη των εκπαιδευομένων για την είσοδο ή επανατοποθέτηση στην αγορά εργασίας.
- Αναζητά πηγές πληροφόρησης, συλλέγει, οργανώνει και παρέχει πληροφοριακό υλικό ικανό να καλύψει τις ανάγκες-αιτήματα των εκπαιδευομένων όσον αφορά τις επαγγελματικές τους δυνατότητες.
- Επικοινωνεί με άλλους φορείς-υπηρεσίες εξειδικευμένες σε θέματα σχετικά με την αγορά εργασίας, εκπαιδευτικούς φορείς, φορείς κατάρτισης και παραπέμπει τους εκπαιδευομένους στις κατάλληλες υπηρεσίες.
- Δημιουργεί αρχείο εκπαιδευομένων και οργανώνει σύστημα παρακολούθησης της εξέλιξής τους.

Ο Σύμβουλος Σταδιοδρομίας

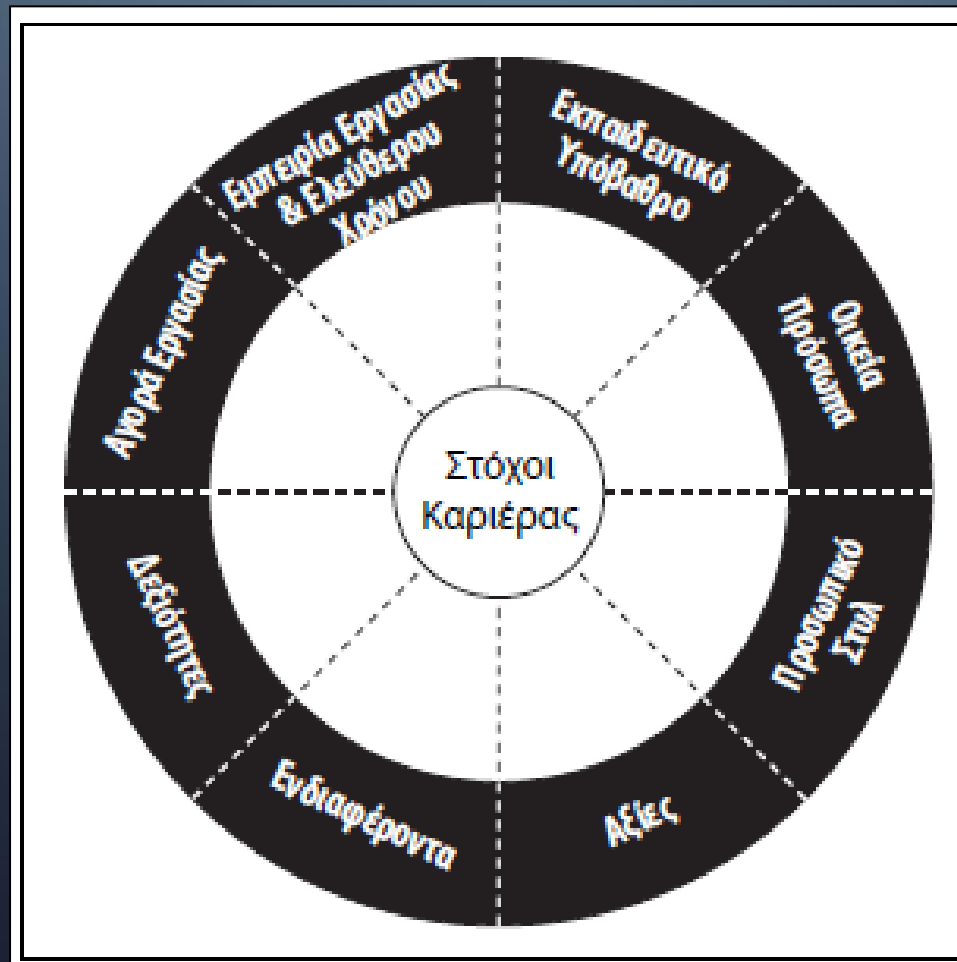
- Τηρεί βιβλίο δραστηριοτήτων στο οποίο καταγράφονται ανά ημέρα και ώρα οι δραστηριότητες (ατομικά ραντεβού κ.λπ.) καθώς και οι ενέργειες διασύνδεσης.
- Συνεργάζεται, ενημερώνει και στηρίζει τους εκπαιδευτικούς του ΣΔΕ για την αντιμετώπιση προβλημάτων που ανακύπτουν σε ζητήματα εκπαιδευτικής και επαγγελματικής ανάπτυξης και σταδιοδρομίας των εκπαιδευομένων.
- Συμμετέχει σε κάθε συνεδρίαση του συλλόγου διδασκόντων.
- Υποβάλλει αναλυτική τριμηνιαία απολογιστική έκθεση πεπραγμένων σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή (στη λήξη κάθε τριμήνου).
- Υποβάλλει συνολικό απολογισμό – αποτίμηση του έργου της σχολικής χρονιάς σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή στη λήξη του έργου, που συνοδεύεται από δείγμα πρωτότυπου υλικού σχετικού με τη συμβουλευτική σταδιοδρομίας (ασκήσεις, ερωτηματολόγια κ.λπ.).
- Μεριμνά για την πρακτική άσκηση των ανέργων εκπαιδευομένων που επιθυμούν να ενταχθούν στην αγορά εργασίας.

Ο Σύμβουλος Σταδιοδρομίας

- ομαδικές συμβουλευτικές συναντήσεις με τους εκπαιδευόμενους (τουλάχιστον μία φορά την εβδομάδα για κάθε τμήμα) σε θέματα που αφορούν την αγορά εργασίας, τη συμβουλευτική υποστήριξη και καθοδήγηση.
- ατομικές συμβουλευτικές παρεμβάσεις (όποτε κρίνεται απαραίτητο λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες αλλά και τα αιτήματα των ίδιων των εκπαιδευομένων),
- προκαθορισμένες επαφές του Συμβούλου με εξωτερικούς εκπαιδευτικούς και επαγγελματικούς φορείς, οργανισμούς και επιχειρήσεις,
- συγκεκριμένες επισκέψεις και εκδηλώσεις σε εκπαιδευτικούς και επαγγελματικούς φορείς, οργανισμούς και επιχειρήσεις,
- διαθεματικές-διεπιστημονικές προσεγγίσεις (σχέδια εργασίας-project, εργαστήρια, συνδιδασκαλίες) και
- συνεργασίες και συμμετοχικές δραστηριότητες.

Ο τροχός της σταδιοδρομίας

Ο Σύμβουλος Ψυχολόγος

- Συμμετέχει μια (1) ώρα εβδομαδιαίως σε κάθε τμήμα.
- Παρέχει ατομική και ομαδική Συμβουλευτική με στόχο τη διευκόλυνση και υποστήριξη των εκπαιδευομένων στην προσπάθεια να ανταποκριθούν στην εκπαιδευτική διαδικασία και σε θέματα που αφορούν στην προσωπική και κοινωνική τους ανάπτυξη. Η ομαδική Συμβουλευτική μπορεί να παρέχεται είτε μέσα στην τάξη στην ευρύτερη ομάδα των εκπαιδευομένων είτε στο γραφείο του Συμβούλου σε μικρότερες ομάδες, αν υπάρχει ανάγκη.
- Παρεμβαίνει υποστηρικτικά σε πρόσωπα ή ομάδες που δυσκολεύονται να λειτουργήσουν στο συγκεκριμένο εκπαιδευτικό πλαίσιο.
- Συνεργάζεται, ενημερώνει και στηρίζει τους εκπαιδευτικούς για την αντιμετώπιση προβλημάτων που ανακύπτουν.

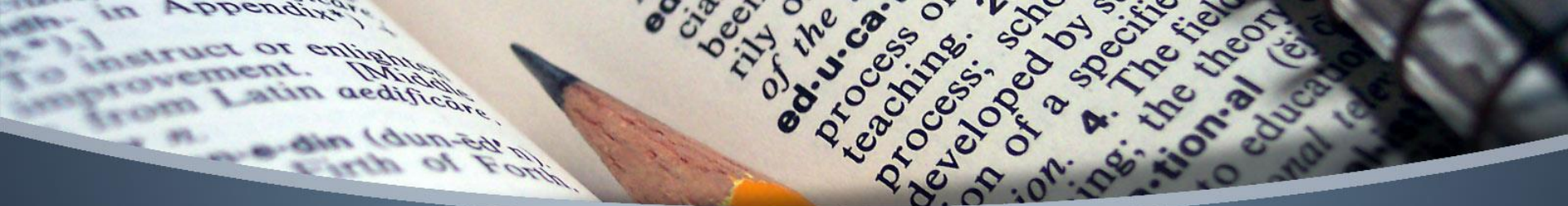

Ο Σύμβουλος Ψυχολόγος

- Αναζητά πηγές πληροφόρησης, συλλέγει, οργανώνει και παρέχει πληροφοριακό υλικό ικανό να καλύψει τις ανάγκες – αιτήματα των εκπαιδευομένων σχετικά με την ψυχολογική και προσωπική τους διευκόλυνση ή ανάπτυξη.
- Επικοινωνεί με άλλους φορείς – υπηρεσίες εξειδικευμένες σε θέματα σχετικά με την ψυχολογική υποστήριξη και παραπέμπει τους εκπαιδευόμενους στις κατάλληλες υπηρεσίες.
- Τηρεί «ημερολόγιο» στο οποίο καταγράφονται ανά ημέρα και ώρα οι παρεχόμενες υπηρεσίες στο σχολικό περιβάλλον (ατομικά ραντεβού κ.λπ.).
- Συμμετέχει σε κάθε συνεδρίαση του συλλόγου διδασκόντων.
- Υποβάλλει απολογισμό του έργου του ανά τρίμηνο και συνολικά στο τέλος του σχολικού έτους, σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή.

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗ ΕΝΗΛΙΚΩΝ ΣΤΑ ΣΔΕ

ΓΝΩΣΕΙΣ	Οργάνωση περιεχομένου	Συντονισμός και εμπύχωση ομάδας	Αυτοέλεγχος	Σύνδεση με φορείς για την απασχόληση, την εκπαίδευση και κατάρτιση και με την τοπική κοινωνία
	<ul style="list-style-type: none"> • Επεξεργασία του σκοπού και των εκπαιδευτικών στόχων • Εκπόνηση ή/και προσαρμογή, ή αξιοποίηση εκπαιδευτικού υλικού • Αξιολόγηση	<ul style="list-style-type: none"> • Διερεύνηση αναγκών και των ατομικών προσδοκιών • Εκπαιδευτικές μέθοδοι • Μέθοδοι εμπύχωσης • Δυναμική της ομάδας	<ul style="list-style-type: none"> • Επίγνωση των δυνατοτήτων και των αδυναμιών, καθώς και των περιορισμών που οι ίδιοι θέτουμε	<ul style="list-style-type: none"> • Ανάλυση κοινωνικο-οικονομικής, πολιτιστικής και εκπαιδευτικής κατάστασης • Φορείς και δυνατότητες απασχόλησης • Φορείς και διαδικασίες κοινωνικής και πολιτιστικής ανάπτυξης

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗ ΕΝΗΛΙΚΩΝ ΣΤΑ ΣΔΕ

ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ	<ul style="list-style-type: none"> • Ιεράρχηση διδακτικών στόχων και προτεραιοτήτων • Προγραμματισμός • Διαπραγμάτευση • Χρήση εκπαιδευτικών μέσων και υλικού	<ul style="list-style-type: none"> • Συντονισμός ομάδας • Επικοινωνία • Παρακίνηση και ηγεσία ομάδας • Λήψη αποφάσεων	<ul style="list-style-type: none"> • Αντιμετώπιση πολύηλικων καταστάσεων • Αντιμετώπιση συγκρούσεων	<ul style="list-style-type: none"> • Σύνδεση με φορείς για θέματα εκπαίδευσης και κατάρτισης ή/και κοινωνικής ανάπτυξης • Προσαρμογή της εκπαίδευσης στις υπάρχουσες δυνατότητες και προοπτικές μετά το πρόγραμμα
----------------------------------	--	--	--	--

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗ ΕΝΗΛΙΚΩΝ ΣΤΑ ΣΔΕ

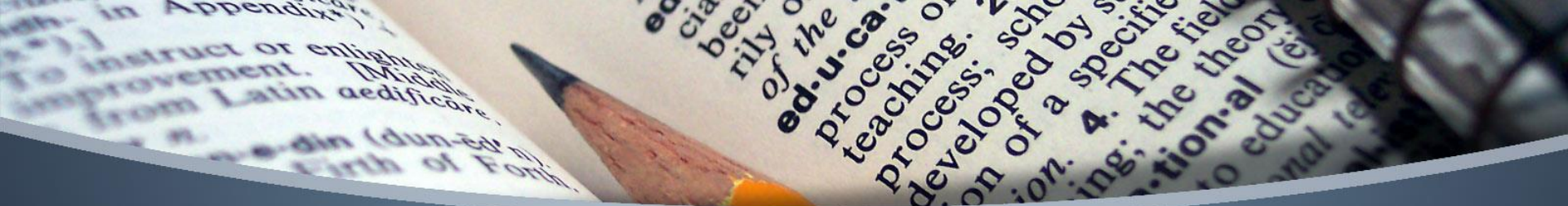
ΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΕΣ

- Επιμονή στους σκοπούς του προγράμματος
- Αποδοχή των αναγκών και συνεργασία με τους εκπαιδευόμενους για την προσαρμογή του περιεχομένου

- Εμπιστοσύνη στην ομάδα
- Δημιουργία θετικού παιδαγωγικού κλίματος
- Συνεργατικότητα

- Αυτοεκτίμηση
- Αυτοπειθαρχία
- Θέληση για δράση

- Ανάληψη πρωτοβουλιών για σύνδεση με τοπικούς φορείς.
- Ενθάρρυνση των εκπαιδευομένων για αξιοποίηση εκπαιδευτικών ευκαιριών.

ΤΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΩΝ ΣΤΑ ΣΔΕ

- Οι ενήλικες προσέρχονται στην εκπαίδευση έχοντας εμπειρίες, συγκεκριμένες επιδιώξεις και σκοπούς, τους οποίους οι εκπαιδευτές οφείλουν να σέβονται και να λαμβάνουν υπόψη.

Παράγοντες συμμετοχής των ενηλίκων στην εκπαίδευση

- κοινωνικές σχέσεις
- έξωθεν προσδοκίες
- κοινωνική πρόνοια
- επαγγελματική εξέλιξη/ανέλιξη
- απόδραση/διέγερση
- γνωστικό ενδιαφέρον

Παράγοντες συμμετοχής των ενηλίκων στα ΣΔΕ;

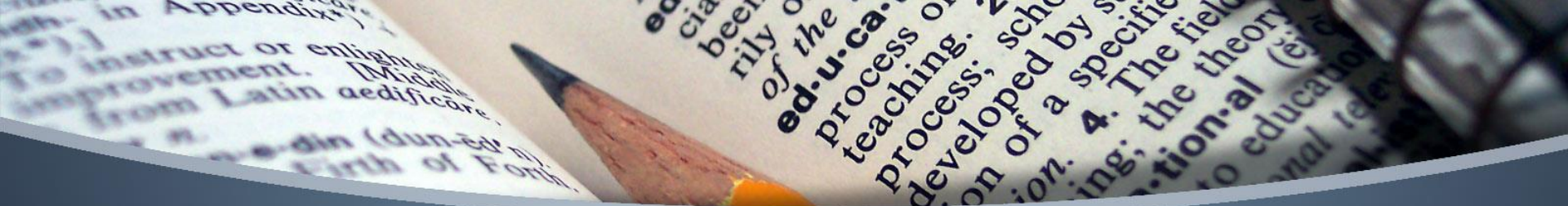
Η αξιολόγηση στα ΣΔΕ

- Η αξιολόγηση των εκπαιδευομένων στα Σ.Δ.Ε. ακολουθώντας τον καινοτομικό τους χαρακτήρα απομακρύνεται από τις παραδοσιακές μεθόδους και στηρίζεται σε εναλλακτικές μορφές αξιολόγησης (π.χ. φάκελος υλικού, σχέδια δράσης, συνθετικές εργασίες, αυτοαξιολόγηση, κ.ά.). Οι γραπτές εξετάσεις δεν αποκλείονται, ωστόσο δεν αποτελούν τον κανόνα. Συνήθως, η αξιολόγηση είναι περιγραφική, καθώς αποτυπώνει τις γνώσεις, το ενδιαφέρον και τις δεξιότητες του εκπαιδευομένου σε κάθε Γραμματισμό, αλλά και επισημαίνει τους τομείς στους οποίους ο εκπαιδευόμενος κρίνεται σκόπιμο να βελτιωθεί.

Η αξιολόγηση στα ΣΔΕ

- Για τους εκπαιδευόμενους συντάσσονται δύο φορές εκθέσεις προόδου (η πρώτη μέχρι 10 Φεβρουαρίου και η δεύτερη στο τέλος της εκπαιδευτικής περιόδου μαζί με τον απολυτήριο τίτλο).
- Στον απολυτήριο τίτλο (τίτλος σπουδών) αποτυπώνεται: i) το ενδιαφέρον του εκπαιδευόμενου (πρωτοβουλία, ενεργητική συμμετοχή, συνεργατικότητα) και ii) η ανταπόκρισή του στις απαιτήσεις του προγράμματος σπουδών (επίδοση). Οι χαρακτηρισμοί που χρησιμοποιούνται είναι: i) ως προς το ενδιαφέρον (πολύ μεγάλο, μεγάλο, ικανοποιητικό, μέτριο, ελάχιστο) και ii) ως προς την ανταπόκριση (άριστα, πολύ καλά, καλά, επαρκώς και ανεπαρκώς).

Αριθμητική αντιστοίχιση στους χαρακτηρισμούς του τίτλου σπουδών

Ενδιαφέρον	Ανταπόκριση	Αριθμητικά
πολύ μεγάλο	άριστα	19-20
μεγάλο	πολύ καλά	16-17-18
ικανοποιητικό	καλά	13-14-15
μέτριο	επαρκώς	10-11-12
ελάχιστο	ανεπαρκώς	9.5 (βάση προαγωγής)

ΦΥΛΛΟ ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΣΤΑ ΣΔΕ

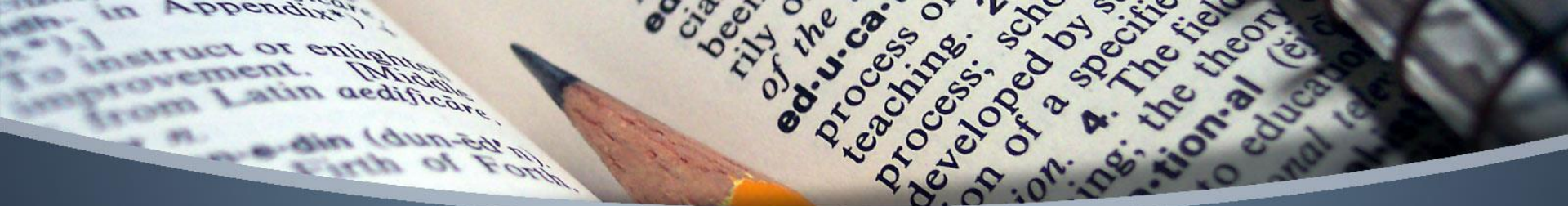
Έκθεση Προόδου της Εκπαιδευόμενης .....
Τμήμα .....

Αγγλικός Γραμματισμός	Είχε λίγες απουσίες (10/50) . Προσπάθησε αρκετά και έχει κάνει σημαντικά βήματα προόδου. Όμως δεν είχε πολύ υψηλή αυτοπεποίθηση και δεν πήρε πολλές πρωτοβουλίες. Έδειξε μεγάλο ενδιαφέρον και ανταποκρίθηκε καλά στις απαιτήσεις . Καλός ο φάκελλος υλικού.
Αριθμητικός Γραμματισμός	Η Αργυρώ "ξεπάγωσε" λίγο, έως αρκετά θα έλεγα. Θέλω, γενικά, να ξέρει ότι για να βοηθήσω κάποιον καλύτερα, πρέπει να μιλήσω τη γλώσσα του. Όμως για να μάθω τη γλώσσα του, πρέπει να μιλάει αρκετά, να εκδηλώνεται ο ίδιος. Χωρίς πλήρη επικοινωνία, δεν είναι αποτελεσματική καμιά διδασκαλία
Γλωσσικός Γραμματισμός	Κατέβαλε φιλότιμες προσπάθειες για να βελτιωθεί και έχει περιθώρια βελτίωσης.
Φυσικές Επιστήμες & Τεχνολογία	Ήταν τακτική στις παρουσίες της όλη τη χρονιά.Μπορεί πάντως να συμμετέχει πιο δραστήρια στο μάθημα το οποίο πάντοτε παρακολουθούσε με ενδιαφέρον. Συμπλήρωνε με φροντίδα το φάκελό της. Με λίγο περισσότερο θάρρος θα εξελιχθεί ακόμη καλύτερα.
Κοινωνικός Γραμματισμός	Δείχνει αρκετό ενδιαφέρον για τα θέματα του κοινωνικού γραμματισμού.Εχεις τη δυνατότητα να πάρεις περισσότερες πρωτοβουλίες και να κάνεις ακόμη πιο ενεργητική τη συμμετοχή σου στην εκπαιδευτική διαδικασία.Στο χέρι σου είναι προχωρήσεις ακόμη περισσότερο
Αισθητική Αγωγή	Παρουσιάζει την ίδια αρχική συνέπεια ως προς τη συμμετοχή και την επιμέλεια
Πληροφορικός Γραμματισμός	Είναι πολύ καλή η προσπάθειά της όμως δεν αποδίδει ανάλογα με αυτή. Πρέπει να αλλάξει τον τρόπο σκέψης και να κατανοήσει τη νέα τεχνολογία για να προχωρήσει στην κατανόηση.
Περιβαλλοντικός Γραμματισμός	Με συστηματική παρουσία, ευγενική και με καλή διάθεση. Είναι προσεκτική αποφεύγοντας συμμετοχή σε σχετικές συζητήσεις. Είναι αποδεκτή από την ομάδα, συνεργάζεται εύκολα και δείχνει να προβληματίζεται στα περιβαλλοντικά προβλήματα. Προτιμά τις κατ' ιδίαν συζητήσεις παρά την ομάδα και αδικείται επειδή αποφεύγει να προβάλει την εργασία και τον εαυτό της.

ΦΥΛΛΟ ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΣΤΑ ΣΔΕ

	A 2	Περιγραφή	Ενδια- φέρον	Ανταπό- κριση
1	Ονοματεπώνυμο	Εκδηλώνει ενδιαφέρον και συμμετέχει ενεργά στο μάθημα σε όλη τη διάρκεια του σχολικού έτους. Έχει καλή κρίση και αρκετές γνώσεις για τα αντικείμενα του γραμματισμού. Διατηρεί με μεγάλη επιμέλεια το φάκελό της και δεν κάνει απουσίες, καταβάλλοντας μεγάλο τίμημα σε σωματική κούραση, επειδή η εξωσχολικές υποχρεώσεις της έχουν αυξηθεί πολύ το χρινικό διάστημα μετά το Πάσχα. Καλή η παρουσία της στο εργαστήριο Ανθοκομίας - Δενδροκομίας και στο πρόζεκτ Ήθη- έθιμα της περιοχής μας.	Μεγάλο	Αριστα
2	Ονοματεπώνυμο	Ήταν διστακτική σε όλη τη διάρκεια της χρονιάς. Δεν παίρνει εύκολα το λόγο στην αίθουσα, παρ' όλο που έπρεπε να έχει πλέον εξοικειωθεί με το περιβάλλον και τη διαδικασία. Δεν έχει πολλές απουσίες και προσέχει να συμπληρώνει τον φάκελό της. Συμμετείχε στο εργαστήριο Ανθοκομίας - Δενδροκομίας καλά.	Μέτριο	Καλά
3	Ονοματεπώνυμο	Διστακτική δεν εκφράζεται εύκολα μέσα στην αίθουσα παρά μόνο αν της απευθύνω το λόγο. Συνεργάζεται πολύ με την αδελφή της. Δεν έχει πολλές απουσίες και τηρεί με φροντίδα το φάκελό της. Συμμετείχε καλύτερα στο εργαστήριο Ανθοκομίας- Δενδροκομίας.	Μέτριο	Καλά

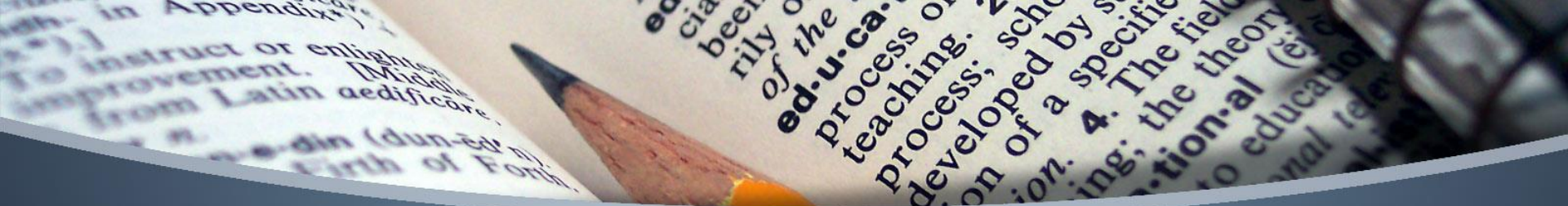
Βασικές αρχές των εκπαιδευτικών προγραμμάτων των Σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας

- η μαθητοκεντρική προσέγγιση της μάθησης,
- η κοινωνικο-συναισθηματική ανάπτυξη των εκπαιδευομένων,
- οι υποστηρικτικές σχέσεις εκπαιδευτικών με εκπαιδευομένους,
- ένα υποστηρικτικό μαθησιακό περιβάλλον,
- οι διαδραστικές μέθοδοι διδασκαλίας και
- η συνεργασία με την τοπική κοινωνία.

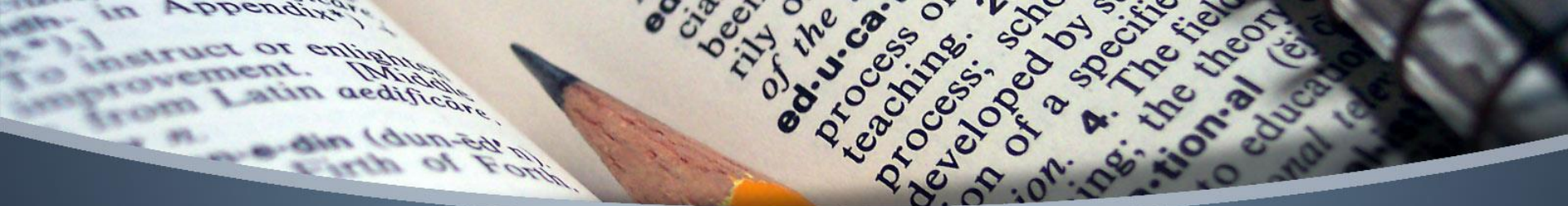
Η μαθητοκεντρική προσέγγιση της μάθησης

- Τα προγράμματα ήδη από τον σχεδιασμό τους εμπεριέχουν κοινωνικά και πολιτιστικά θέματα, στηρίζονται στα ενδιαφέροντα, τις φιλοδοξίες και τις διαφορές των ατόμων και αναγνωρίζουν την ικανότητα των εκπαιδευομένων να λαμβάνουν αποφάσεις σχετικά με τη δική τους μάθηση και την ικανότητα εσωτερικής παρακίνησης για μάθηση.
- Η μεγαλύτερη πρόκληση της μαθητο-κεντρικής προσέγγισης είναι η διατήρηση κινήτρων για μάθηση.
- Οι ορθές πρακτικές για την παρώθηση των εκπαιδευομένων στο πλαίσιο της μαθητο-κεντρικής προσέγγισης είναι: η αυθεντικότητα του περιεχομένου, η οργάνωση δραστηριοτήτων που βασίζονται στα ενδιαφέροντα των εκπαιδευομένων και η αξιοποίηση καταστάσεων της πραγματικής ζωής.

Η κοινωνικο-συναισθηματική ανάπτυξη των εκπαιδευομένων

- Οι εκπαιδευόμενοι αναμένεται να αναπτυχθούν πέρα από το επίπεδο των ακαδημαϊκών γνώσεων, δηλαδή αναμένεται να αναπτυχθούν προσωπικά και κοινωνικά (π.χ. ανάπτυξη αποφασιστικότητας, προσαρμοστικότητα, συναισθηματική ωριμότητα, αυτοπεποίθηση, αυτογνωσία, εφευρετικότητα, φαντασία, κοινωνικότητα και ανοιχτότητα).
- Με ορισμένες καλές πρακτικές και προγράμματα βασισμένα στην καταπολέμηση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου μέσω της συναισθηματικής μάθησης (π.χ. το πρόγραμμα Youth + στην Ευρώπη και την Αυστραλία, Eumoschool - Συναισθηματική εκπαίδευση για την πρόληψη της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου στην Ιταλία), οι εκπαιδευόμενοι αναπτύσσονται σε ενεργούς πολίτες που γνωρίζουν τη σημασία της ενεργού συμμετοχής τους στην κοινωνία και είναι σε θέση να κατανοήσουν τον εαυτό τους και το περιβάλλον τους.

Οι υποστηρικτικές σχέσεις εκπαιδευτικών με εκπαιδευομένους

- Οι εκπαιδευτικοί που έχουν σχετική πιστοποίηση (π.χ. γνώση του αντικειμένου τους, γνώση της τεχνικής διαμεσολάβησης των συγκρούσεων, αυτοαξιολόγηση και εφαρμογή διαφορετικών μεθοδολογιών διδασκαλίας), διδακτική εμπειρία και βαθύτερη προσωπική δέσμευση για την επιτυχία των εκπαιδευομένων, την ενσυναίσθηση και τη συμπόνια, είναι το κλειδί για την επιτυχία των εκπαιδευτικών προγραμμάτων δεύτερης ευκαιρίας. Σε ένα τέτοιο περιβάλλον, οι εκπαιδευτικοί βασίζονται σε στενότερες και πιο υποστηρικτικές σχέσεις με τους εκπαιδευομένους.

Οι διαδραστικές μέθοδοι διδασκαλίας

- Οι πιο αποτελεσματικές μέθοδοι διδασκαλίας που χρησιμοποιούνται συχνά είναι: η δημιουργία ατομικών portfolio, η εκμάθηση μέσω σχεδίων εργασίας-project, η μάθηση σε ομάδες, η εταιρική μάθηση, οι εξατομικευμένες φάσεις αυτοδιδασκαλίας, οι μαθησιακές μορφές με πρακτική εφαρμογή και η υποδειγματική μάθηση.
- Μια άλλη προσέγγιση της διδασκαλίας και της μάθησης που αποδείχθηκε αποτελεσματική είναι η προσέγγιση MGS (Movement, Games and Sport for psychosocial development) (Κίνηση, Παιχνίδια και Αθλητισμός για ψυχοκοινωνική ανάπτυξη). Η εκπαίδευση, η οποία είναι πολύ πρακτική και βασίζεται στη βιωματική μάθηση των παιχνιδιών ως ψυχοκοινωνικό εργαλείο, αναπτύσσει ταυτόχρονα το νου, το σώμα και την ψυχή, δημιουργεί αυτοπεποίθηση, ενθαρρύνει την έκφραση συναισθημάτων και διεγείρει τη δημιουργικότητα. Ο ανταγωνισμός και ο αποκλεισμός εξαιρούνται από τη μεθοδολογία, ενώ προωθεί τη συνεργασία και την ένταξη μέσω αθλημάτων, παιχνιδιών και δημιουργικών δραστηριοτήτων.

Ένα υποστηρικτικό μαθησιακό περιβάλλον

- Ένας από τους σημαντικούς στόχους είναι να δημιουργηθεί ένα κατάλληλο και ευέλικτο μαθησιακό περιβάλλον όπου, αντί της πειθαρχίας ή της διόρθωσης, το περιβάλλον φροντίζει και τονίζει τα δυνατά σημεία των μαθητών.
- Διάφορες έρευνες επιβεβαιώνουν ότι σε τέτοια μαθησιακά περιβάλλοντα σημειώνονται λιγότερα περιστατικά βίας, υψηλότερα ποσοστά συμμετοχής, χαμηλότερα ποσοστά εγκατάλειψης του σχολείου, αυξημένη συμμετοχή σε εξωσχολικές δραστηριότητες, ουσιαστικές σχέσεις με τους συνομηλίκους και το προσωπικό και μεγαλύτερη αίσθηση του ανήκειν των εκπαιδευομένων.

Η συνεργασία με την τοπική κοινωνία

- Μία άλλη σημαντική πτυχή των εκπαιδευτικών προγραμμάτων δεύτερης ευκαιρίας φαίνεται ότι είναι η τοπική τους συνεργασία με μια μεγάλη ποικιλία εταίρων, συμπεριλαμβανομένων των σχολείων γενικής εκπαίδευσης.
- Η συνεργασία των εκπαιδευτικών προγραμμάτων δεύτερης ευκαιρίας με το περιβάλλον είναι ζωτικής σημασίας, επειδή οι εκπαιδευόμενοι που είναι εγγεγραμμένοι σε εκπαιδευτικά προγράμματα δεύτερης ευκαιρίας συχνά χρειάζονται υποστήριξη και συμβουλές από διαφορετικούς εμπειρογνώμονες.
- Ο ρόλος των εργοδοτών είναι επίσης καθοριστικός, δεδομένου ότι δείχνουν στους εκπαιδευόμενους ότι μια εργασία απαιτεί δεξιότητες, συμπεριλαμβανομένων των βασικών δεξιοτήτων. Προσφέροντας εργασιακή εμπειρία, οι εργοδότες βοηθούν τους εκπαιδευόμενους να αποκτήσουν προσόντα με ζήτηση στην αγορά εργασίας, καθώς επίσης και να θέτουν σαφείς προσδοκίες και στόχους για το μέλλον.

ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΣΤΑ ΣΔΕ

«Η κοινωνική διάσταση της νόσου του AIDS»:
Ένα σεμινάριο βασισμένο στις θεωρίες
και τεχνικές των Mezirow, Freire και Perkins

Μαρία Καγιαβή*